

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА**

Факультет соціально-економічної освіти

“Затверджено”

На засіданні Приймальної комісії
НПУ імені М. П. Драгоманова
протокол № 5 від «18» лютого 2019р.
Голова Приймальної комісії
Андрущенко В. П.

“Рекомендовано”

Вченою радою факультету
соціально-економічної освіти
протокол № 5 від «29» січня 2019р.
Голова Вченої ради
Євтух В. Б.

Програма вступного фахового випробування

з соціальної педагогіки

**для громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства, при вступі на
навчання для здобуття ступеня бакалавр
на базі здобутого освітньо-кваліфікаційного
рівня молодшого спеціаліста**

галузь знань 23 соціальна робота
(шифр, назва)

спеціальність 231 соціальна робота
(шифр, назва)

освітня програма соціальна педагогіка
(назва)

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Процеси суспільно-економічних трансформацій в Україні визначають зміну пріоритетів державної соціальної політики, що, в свою чергу, обумовлює розвиток соціальної педагогіки як теорії та професійної діяльності. На сьогоднішній день постає необхідність підготовки фахівців соціально-педагогічної роботи, що працюють як в освітній так і соціальній сфері.

З огляду на трансформацію ступеневої підготовки фахівця в умовах вищого навчального закладу особливого значення набуває розробка теоретичних основ підготовки бакалаврів за напрямом «Соціальна педагогіка».

Програма фахового вступного екзамену за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр» передбачає виявлення рівня готовності сучасного фахівця соціальної сфери до: визначення ефективних умов соціалізації особистості в сучасному суспільстві; вивчення дії об'єктивних і суб'єктивних факторів соціального середовища, характеру їх впливу на формування особистості; дослідження закономірностей та перспектив соціальної взаємодії особистості та середовища; розробки механізмів регулювання та корекції відносин особистості та суспільства.

Майбутні бакалаври мають виявити **знання**: сутності соціальної педагогіки як науки; принципів та методів соціально педагогічної діяльності; особливостей соціалізації особистості в різних мікросоціумах; попередження негативного впливу факторів соціального середовища на особистість; характеристики загальних технологій соціально-педагогічної діяльності і технологій організації соціально-педагогічної роботи з різними групами клієнтів; можливостей та умов ефективної реалізації загальнонаукових та специфічних методів в практиці соціально-педагогічної роботи .

Абітурієнти мають виявити такі **вміння**: аналізувати різні фактори впливу на соціалізацію особистості; диференціювати зміст діяльності відповідно до різних об'єктів, суб'єктів та напрямів соціально-педагогічної роботи; проектувати соціально-педагогічну роботу спрямовану на саморозвиток особистості дитини чи молодшої людини, сприяти реалізації її творчого потенціалу, здібностей, задатків, активізації зусиль клієнтів (індивідів, груп, спільнот) на вирішення власних проблем

Програма містить у собі один модуль: I – «Соціальна педагогіка» (12 тем).

Білеті вступних екзаменів передбачають три питання. Пропонується така система оцінювання: максимальна оцінка – 200 балів, з них:

1 питання – максимально 60 балів;

2 питання – максимально 60 балів;

3 питання – максимально 80 балів.

Відповідно: 0 – 99 «низький»; 100 – 139 «задовільний»; 140-169 «достатній»; 170-200 «високий».

**2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТА
НА ВСТУПНОМУ ФАХОВОМУ ВИПРОБУВАННІ
(для громадян України)**

<i>За шкалою універси- тету</i>	<i>Визначення</i>	<i>Характеристика відповідей абітурієнта</i>	
		<i>на питання теоретичного змісту</i>	<i>на питання практичного змісту</i>
0-99 бали	Низький	Абітурієнт проявив поверхові, фрагментарні теоретичні знання і не обізнаність щодо методів та форм відповідної роботи та (або) не спроможність до оцінки результату власної діяльності.	Абітурієнт не здатний розв'язати практичні завдання через невміння чітко визначити мету, розробити та реалізувати план відповіді щодо надання соціальної допомоги.
100-139 балів	Задовільний	Абітурієнт виявив достатню теоретичну підготовку з програмного матеріалу, вміння викласти окремі його положення, логічно розмірковує при характеристиці соціального випадку, дає логічні твердження щодо структури надання соціально-педагогічної допомоги	В процесі розв'язання практичного завдання абітурієнт продемонстрував здатність до вирішення окремих складових визначеної проблеми, володіння певними методами роботи і часткову спроможність до оцінки результату власної діяльності.
140-169 балів	Достатній	Абітурієнт виявив достатній рівень теоретичної підготовки з програмного матеріалу, вміння послідовно його викласти. Не виявив спроможності до загальної оцінки результату власної соціальної діяльності, так і діяльності клієнта, так і діяльності клієнта	В процесі розв'язання практичного завдання абітурієнт продемонстрував не використовував лише стандартні способи вирішення визначеної проблеми, володів основними формами і методами роботи.
170-200	Високий	Абітурієнт виявив	У процесі виконання

балів		високий рівень теоретичної підготовки, вміння аналізувати наукову літературу зі спеціальності, логічно та послідовно викладати теоретичний матеріал, робити висновки.	практичних завдань абітурієнт виявив здатність формулювати конкретну мету, відповідну до суті визначеної проблеми, творчий підхід до розробки та втілення плану її досягнення, вдале володіння необхідними формами і методами роботи, а також спроможність до всебічної оцінки результату власної діяльності, та діяльності клієнта.
--------------	--	---	--

Якщо абітурієнт під час вступного випробування з конкурсного предмету набрав від 0-99 балів, то дана кількість балів вважається не достатньою для допуску в участі у конкурсному відборі до НПУ імені М. П. Драгоманова.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів предметної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань абітурієнта виводиться за результатами обговорення членами комісії особистих оцінок відповідей абітурієнтів. Бали (оцінки) вступного фахового випробування виголошуються головою предметної комісії усім абітурієнтам, хто приймав участь у випробуванні після закінчення іспиту.

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

МОДУЛЬ I. Соціальна педагогіка

Тема 1. Предмет та завдання соціальної педагогіки.

Сутність соціальної педагогіки як науки. Предмет та завдання соціальної педагогіки. Зв'язок соціальної педагогіки з іншими науками та галузями суспільної практики. Місце соціальної педагогіки в системі педагогічних наук.

Тема 2. Становлення та розвиток соціально-педагогічної практики.

Князь Володимир як засновник системи соціальної опіки. “Руська правда” Ярослава Мудрого – прообраз сучасних соціальних програм. Традиції соціальної підтримки населення за часів козацтва. Соціально-благодійна діяльність українських братств. Сільська громада як осередок соціального захисту нужденних. Особливості соціальної підтримки населення в Україні в кінці XIX на початку XX ст. Соціально-педагогічна діяльність у 20-30 роки XX ст.

Тема 3. Основні поняття соціальної педагогіки.

Соціалізація – базова категорія соціальної педагогіки. Характеристика соціального виховання як складової соціалізації особистості. Соціальне середовище

як необхідна умова соціалізації особистості. Соціальна адаптація, її різновиди. Структура соціально-педагогічної діяльності. Поняття принципів соціально-педагогічної діяльності, їх класифікація. Функції соціально-педагогічної роботи соціального педагога.

Тема 4. Нормативно-правове забезпечення соціально-педагогічної діяльності.

Законодавча база України щодо забезпечення соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю. Характеристика прав дитини. Основні напрями соціально-правової діяльності фахівців в українському суспільстві. Діяльність соціального педагога щодо захисту прав дітей та молоді.

Тема 5. Сім'я як провідний фактор соціалізації особистості.

Сім'я як мала група та соціальний інститут. Соціалізуючі функції сім'ї. Параметри сім'ї. Функції сім'ї як соціального інституту. Типологія сімей. Напрями соціально-педагогічної роботи з сім'єю.

Тема 6. Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю з особливими потребами.

Поняття діти з особливими потребами, інвалідність. Характеристика видів відхилень у здоров'ї. Типологія дитячої інвалідності. Причини відхилень у здоров'ї. Зміст та напрями реабілітації дітей з особливими потребами.

Тема 7. Девіантна поведінка дітей та молоді.

Поняття девіантної поведінки. Характеристика девіантної поведінки. Причини соціальних відхилень в поведінці неповнолітніх. Види делінквентної поведінки. Особливості адиктивної поведінки неповнолітніх. Аутоагресивна поведінка: її прояви.

Тема 8. Технології соціально-педагогічної роботи: сутність та специфіка.

Поняття технологій соціально-педагогічної роботи. Особливості технологій соціально-педагогічної роботи. Базові технології соціально-педагогічної роботи: технології профілактики, реабілітації, корекції, супроводу тощо.

Тема 9. Методи соціально-педагогічної роботи.

Методи соціально-педагогічної діяльності. Психологічні методи в практиці соціально-педагогічної роботи (психодіагностика, психокорекція, психологічне консультування, психотерапія, соціально-психологічний тренінг). Соціологічні методи (аналіз соціуму, фокус-група). Педагогічні методи (методи формування свідомості, методи стимулювання, методи організації діяльності, методи самовиховання).

Тема 10. Організаційні форми соціально-педагогічної роботи.

Поняття «форми соціально-педагогічної роботи». Класифікація організаційних форм соціально-педагогічної роботи. Індивідуальні, групові та масові форми соціально-педагогічної роботи. Особливості їх використання в практиці соціально-педагогічної роботи, специфіка застосування в роботі з різними групами клієнтів.

Тема 11. Педагогічні методи в соціально-педагогічній роботі.

Методи переконання. Соціально-педагогічні умови успішного використання переконання. Метод навіювання та прийоми його застосування. Приклад в системі формування свідомості клієнтів соціально-педагогічної роботи. Характеристика

методів стимулювання. Характеристика і значення методів організації діяльності. Особливості використання ігрових технік в соціально-педагогічній роботі.

Тема 12. Технології соціально-педагогічної роботи з різними групами клієнтів.

Завдання соціально-педагогічної роботи з сім'єю. Типологія видів сімей, що потребують допомоги та підтримки соціального педагога. Технологічні основи здійснення соціально-педагогічного супроводу клієнтів з обмеженими можливостями. Технології виявлення, діагностики обдарованості. Соціально-педагогічні установи, що працюють з обдарованою молоддю. Діяльність соціального педагога в будинках творчості, клубах, студіях.

4. СТРУКТУРА БІЛЕТУ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова Факультет соціально-економічної освіти

Ступень: бакалавр

Галузь знань: 23 соціальна робота

Спеціальність: 231 соціальна робота

Освітня програма: соціальна педагогіка

На базі ступеня/ОКР: молодший спеціаліст

***Вступне
випробування
фахове***

Екзаменаційний білет № 1

1. Розкрити зміст понять „предмет” та „завдання” соціальної педагогіки.
2. Охарактеризувати зміст та форми соціальної профілактики.
3. Розробити умови змагання для старшокласників.

*Затверджено на засіданні Приймальної комісії НПУ ім. М. П. Драгоманова
протокол № 5 від «18» лютого 2019 р.*

*Голова фахової комісії _____ / _____ проф. Євтух В. Б. _____ /
Підпис Прізвище, ім'я, по-батькові*

5. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Активні методи просвітницької діяльності у профілактиці ВІЛ/СНІДу та ризикованої поведінки: посібник для спеціалістів приймальників-розподільників, притулків для неповнолітніх та виховних колоній / За заг. ред Вайноли Р.Х., Лях Т.Л.. – К.: ДКБ „Ротекс”, 2007. – 190 с.

2. Вайнола Р. Х. Технології соціально-педагогічної роботи : курс лекцій для

студентів спеціальності „Соціальна педагогіка” / Р. Х. Вайнола. – К. : КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2008.– 152 с.

3. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери : за ред. І.Д. Звереві. – Київ, Сімферополь : Універсум, 2012. – 536 с.

4. Завадська Л.М. Технології професійної діяльності соціального педагога: Навчальний посібник для ВНЗ. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2008. – 240 с.

5. Лавриченко Н. М. Педагогіка соціалізації : європейські абрис / Н. М. Лавриченко. – К. : ВІРА-ІНСАЙТ, 2000. – 444 с.

6. Петрочко Ж. В. Основи соціально-правового захисту особистості : [навч. посіб.] / Ж. В. Петрочко. – К. : Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2009. – 348 с.

7. Сорочинська В.Є. Організація роботи соціального педагога: Навчальний посібник. - К.:Кондор, 2005. - 198 с.

8. Соціальна педагогіка : навч. посіб. / [О. В. Безпалько, І. Д. Зверева, Т. Г. Веретенко та ін.] ; за ред. О. В. Безпалько. – К. : Академвидав, 2013. – 312 с.

9. Соціальна педагогіка: Підручник. 5-те вид. виправ. та доп. / За ред. проф. А.Й.Капської. – К.: Слово, 2011. – 488с.

10. Соціальна робота: Технологічний аспект: навч. посібник / За ред. проф. А.Й. Капської. – К.: ДЦССМ, 2004. – 364 с.

11. Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю з обмеженими функціональними можливостями / За ред А.Й. Капської. – К.: ДЦССМ, 2003. – 146 с.

12. Технології соціально-педагогічної діяльності : нав. посіб. / [Н. В. Заверико, Ю. Р. Мацкевіч, О. В. Пономаренко та ін.] ; за заг. ред. Н. В. Заверико. – Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2014. – 280 с.

13. Технології соціально-педагогічної роботи сім'ями / А. Й. Капська, О.Ю. Міхеєва, І.В. Пеша, М.Г. Соляник // Навчально-методичний посібник. - К.: Видавничий дім «Слово», 2015. – 328 с.

14. Трубавіна І.М. Соціально-педагогічна робота з неблагополучною сім'єю. – К.: ДЦССМ, 2002. – 132 с.